

ADAM MAKOS

**← I ÁΝΔΡΕΣ ΕΡΩ
ΛΗΝΔΖΗΠΕΣΙ →**

Mont Blanc
válogatás

A mikor Clarence Smoyert a Sherman tankja irányzói pozíciójába ültették, a társai hamar rájöttek, hogy a pennsylvaniai szelíd óriás titkos képesség birtokosa: mesterlövész-őstehetség.

Clarence és társai, a legendás „Lándzsahegy hadosztály” harckocsizói eleinte legyőzhetetlennek hitték a tankjaikat.

Aztán találkoztak a német Párduccal, amely olyan gyilkos erejű ágyúval volt felszerelve, hogy a legvastagabb páncélt is képes volt átütni. Ekkor Clarence-ék olyan fegyvert kaptak, amely elég erős volt, hogy bosszút álljanak vele az elesett bajtársaikért: a Pershinget, a híres-nevezetes „szupertankot”.

Ezzel azonban együtt járt egy gyötrelmes, új feladat is: immár minden támadás alkalmával ők haladtak legelől.

Így aztán Clarence tizedes azon kapta magát, hogy ő vezeti az Amerikai Egyesült Államok hadseregét az európai hadszíntér legnagyobb városi ütközetébe, amelyet Kölnért, Németország „Erődvárosáért” vívtak.

Mikor keresztülverekedték magukat a romokon, Clarence megütközött a félelmetes Párduccal, és harcérintkezésbe került a tizenéves Gustav Schaefferrel is, egy Panzer IV-es tank géppuskásával, akit társaival együtt öngyilkos akcióba küldtek, hogy állítsák meg az amerikaiakat. Amíg Clarence és Gustav golyózáport zúdítottak egymásra egy széles sugárúton, meglepetésként érte őket egy fekete autó tragikus felbukkanása. Ami ezt követően történt, az egészen a közelmúltig kísértette Clarence-t, és arra készítette, hogy térjen vissza Kölnbe, és cselekedje meg az elképzelhetlent: nézzon szembe az ellenfelével még egyszer, utoljára.

ADAM MAKOS így beszél munkásságáról: „Jelenleg a Colorado állambeli Denverben élek, ahol csendben dolgozom. A Legnagyobb Generáció lassan továtűnik, így hát versenyt futok az idővel, hogy papírra vessem a történeteiket, amíg lehetséges, hogy a tiszteletükre megírjam a legjobb könyveket, és megoszthassam a történeteiket a hűséges olvasóimmal és a barátaimmal. Ez az én küldetésem. A nagypáimnak tartozom ezzel.”

Tudjon meg többet a könyvről:

www.adammakos.com

www.facebook.com/MontBlancValogatás

„Erőteljes és drámai történet. Adam Makos aprólékos kutatómunkájáról is ismert, és még a régimódi történetmeséléshez is van vénája... A második világháború rajongói számára olyan lesz ez a regény, mint egy álom.”

Associated Press

„Bajtársak egy amerikai tankban... Makos egy Pershing tankba helyezi az olvasót, és filmbe illő csatajelenetekbe repíti vissza.”

The Wall Street Journal

„A Felettünk a csillagos ég szerzője egy lebilincselő történettel állt elő, mely egy amerikai tank irányzójának útjáról szól a Harmadik Birodalom szívébe, ahol egy ikonikus harckocsipárbajban találkozik a végzettel – melynek következtében tartós kötelék szövődik közöttük és az ellenfele között.”

Publishers Weekly

„Makos művét feszültség, halál és bátorság tölti meg, mely szinte mindennapos élmény volt az amerikai harckocsizó katonáknak. A derekas helyállás és a bajtársiasság eme megindító története jelentős dokumentum a második világháborúról szóló történelmi szakirodalomhoz, amely új ismeretekkel és lelkesítéssel szolgál a hétköznapi olvasók és a hadtörténészek számára.”

Barnes&Noble

„Lebilincselő, izgalmas, kalandos történet ez egy keményen küzdő amerikai alakulatról, és a Szövetségesek első egységéről, amely áttörte a Nyugati Falat, majd egyszersmind elfoglalt egy német várost.”

Kirkus Review

ADAM MAKOS

★★★★

**ΛΑΝΟΥΡΑΙΕΣ
ΛΗΝΟΥΖΗΠΕΣ**

— részlet —

*Mont Blanc
válogatás*

ELŐSZÓ

Bizonyos történetek egy kocka elvetésével kezdődnek.

2012-ben, egy vasárnap délelőtt történt, hogy a pennsylvaniai Allentonban egy téglalapépítésű sorház felé lépdeltem. Munkások lakta, csendes környék volt, és senki nem törődött velem.

Azért érkeztem, hogy utánajárjak egy sztorinak.

Hajdani egyetemi diáktársamtól, Pete Semanofftól kaptam fülest egy második világháborús veteránról, aki viszonylagos ismeretlenségben élt itt. Pete azt mondta, hogy ennek a veteránnak van mesélnivalója, talán egy egész könyvhöz is elegendő. Egy tank irányzója volt a háború egyik leglegendásabb harcokcipár-bájában, és a hadsereg egyik operátőre mindezt lefilmezte.

De vajon van kedve megosztani a történetét? És akad-e bárki, aki szívesen olvasna egy tankokról szóló könyvet? Ez még azelőtt volt, hogy Brad Pitt felhúzta a háromcsatos bakancsát a *Harag* (Fury) című film forgatásához, és amikor még a *World of Tanks*nek nem volt népes rajongótábora.

És motozott a fejemben egy másik kérdés is. A veterán a 3. páncélos hadosztályban – a „Lándzsahegy hadosztályban” – szolgált. A történelem rajongóinak többsége hallott a Vijjogó sasokról. A Nagy vörösről. Patton Harmadik hadseregéről.

De a 3. páncélosadosztályról?

Egyetlen emberről tudtam, aki a 3. páncélosadosztályhoz vonult be, de ez a hidegháború idején történt. Elvisnek hívták az illetőt.

Összevettem a házszámokat a telefonomba beírt címmel. Ezt a helyet kerestem.

Kopogtattam, és Clarence Smoyer nyitott ajtót. Nyolcvannyolc éves, meglepően magas férfi, aki egyszerű, világoskék pólót viselt, amely feszesen simult jókora hasára. Vastag szemüvege miatt a szeme aprónak látszott. Clarence nevetve beinvitált, és odahozott nekem egy széket a konyhaasztalához. Ott jutottam egy felismerésre.

Arra, hogy igaz. Az egész.

Ez a szelíd óriás el tudta mesélni nekem a II. világháború egyik utolsó elmondatlan történetét, és készen állt rá, hogy megtegye.

Mindig ellátogatok a harcterekre, mielőtt írok róluk. A *Felettünk a csillagos ég* kapcsán eljutottam egy poros, szicíliai repülőtérré. A *végtelen ég hősei* kapcsán Észak-Korea ködös hegyei közé utaztunk el a csapatommal.

Annak érdekében, hogy ebben a könyvben a lehető legmélyebben tárjuk fel a történelmi részleteket, a kutatómunka során a korábbiaknál is nagyobb erőfeszítéseket tettünk. Ezúttal bejártuk a Harmadik Birodalom harctereit – azokkal az emberekkel, akik csinálták a történelmet.

2013-ban Clarence Smoyer három másik veteránnal együtt Németországba utazott, és megengedték, hogy elkísérjük őket, és interjúkat készítsünk velük a terepen, amelyen gyakor harcoltak. Rögzítettük a történeteiket. Feljegyeztük, amire emlékeztek,

és amit másoktól hallottak. Aztán a beszámolóikat alapos kutatómunkával ellenőriztük.

Négy amerikai és egy angliai levéltárra támaszkodtunk. Elmentünk még a fekete-erdői német Bundesarchivumba is, hogy válaszokra leljünk. És döbbenetes dolgokra akadtunk. Eredeti parancsokra. Ritka interjúkra, melyeket haditudósítók készítettek hősökkel, miközben zajlott az ütközet. A tankparancsnokaink rádión folytatott társalgásainak átirataira, amelyek alapján percnyi pontossággal meg tudtuk határozni a cselekedeteik idejét. Konkrét napokra vonatkozó időjárás-jelentésekre. És még rengeteg egyébre.

Tessenek cihelődni.

Még néhány oldal, és az ellenséges vonalak mögött fogják találni magukat a 3. páncélosadosztállyal, ezzel az „igásló egységgel”, a „legagresszívabb” amerikai hadosztályok egyikével, amely sokak szerint a páncéloshadviselés legjobbjá volt.

Még Omar Bradley tábornok is látott valami különlegeset Clarence-ben és a bajtársaiban. Amikor arra kérték, mondjon véleményt az egységei karakteréről, azt írta, hogy Patton páncélosai az ő „szimatát” követték. Simpsonéit, a Kilencedik hadseregben a „lendületességükről” ismerték. És a 3. páncélosadosztály? Ők „komoly és rendíthetetlen hevülettel” vezették az előretörést Európán keresztül.

Komoly. És rendíthetetlen. Ilyen útitársra számítsanak.

De ez a könyv nem gépekről szól, és nem arról, hogyan csap össze egyik tank a másikkal, hanem az emberekről.

Be fogunk szállni önökkel a tankokba Clarence-szel és a legénység többi tagjával, akik Amerika különböző részeiről érkeztek teljesen idegenként egymás számára, és végül egy családdá váltak.

Ki is fogunk szállni önökkel a tankokból, és ki leszünk téve az elemeknek meg az ellenséges tűznek, amelyekkel a páncélos-

hadosztály gyalogosának meg kellett küzdenie, hogy megtisztítsa az utat a harcokcsik számára.

És górcső alá vesszük a másik oldalt, belehelyezkedünk egy német harcokcsizó bőrébe, valamint két ifjú fräuleinéba, akik ott voltak a tűzviharban.

Végül pedig megnézzük, mi történik, amikor ezek az életek összeütköznek, de olyan erővel, hogy az utóhatásokat még fél évszázaddal később is érzékelik az életben maradtak.

Készen áll a világ egy tankokról szóló könyvre?

Egyetlen módon lehet kideríteni.

Búvónyílásfedeleket lezárni.

Állsúlyakat bekapcsolni.

Ideje útra kelni.

LIA

★
AM

HOL

LA MANCHE

ANTWERPEN ●

BRÜSSZEL ★

BELGIUM

MONS ●

FRANCIAORSZÁG

MOURMELON-LE-GRAND ●

SZAJNA

★ PÁRIZS

• = *helyszínek a könyvben*

LÁNDZSAHEGY HADOSZTÁLY

AMSTERDAM

HOLLANDIA

RAJNA

NÉMETORSZÁG

PADERBORN

GEYEN

KÖLN

BLATZHEIM

STOLBERG

MARBURG

RETAGEN

GRAND-SART

MARCHE

ASTOGNE

LUXEMBURG

LUXEMBURG VÁROS

RAJNA

HEIDELBERG

1. FEJEZET

A SZELÍD ÓRIÁS

1944. szeptember 2.

A megszállt Belgium a II. világháború idején

SZÜRKÜLET ERESZKEDETT EGY VIDÉKI útkereszteződésre.

Az egyetlen zaj a környező kék mezőkről érkezett, a rovarok zümmögése adta, és még valami. Valami fémes. Kattogó-kopogó, a hosszú utat követően szusszanó, felforrósodott motorok zaja.

A harcokocsizók néma hatékonysággal dolgoztak, hogy mielőtt teljesen besötétedne felettük az ég, újratöltsék lőszerrel és üzemanyaggal a megfáradt Sherman tankjaikat.

A sor bal szélén álló tank tornya mögött guggoló Clarence Smoyer tizedes óvatosan adogatta a 75-ös gránátokat az odabent várakozó töltő kezébe. Kényes munka volt ez – a legkisebb koccanás elárulhatta a pozíciójukat az ellenségnek.

Clarence huszonegy éves volt, délceg és szikár, egyenes orra felett dús, bongyorkás szőke üstök buggyant ki a kötött sapkája alól. Kék szeme szelíd, de fegyelmezett. Magassága ellenére ódz-

Smojer tizedes

kodott a verekedéstől – soha nem vett még részt ökölharcban. Odahaza, Pennsylvániában csak egyszer vadászott, akkor is egy nyúlra, és azt is félszívvel tette.

Három héttel korábban léptették elő irányzóvá, ami a páncéloslegénység esetében a második legmagasabb pozíció. Nem vágyott erre az előléptetésre.

A szakasz alakzatba fejlődve várakozott. Clarence-től jobbra négy másik tank állt legyezőszerű félkörívben széthúzódva, egymástól húsz-húsz lépésnyire. Északabbra, látótávolságon túl, az ipari forradalomnak köszönhetően, a gazdag várossá vált Mons terület el. A tankoktól balra, velük párhuzamosan futó földút húzódott a sötétedő mezőn át egy erdős magaslat gerincéig, ahol a nap lenyugvóban volt a fák mögött.

A németek ott lapultak, de senki nem tudta, hogy hányan vannak, és mikor érkeztek. Majdnem három hónap telt el a D-nap óta, és Clarence most a 3. páncéloshadosztálybeli társaival az ellenség vonalai mögé került.

Minden ágyú nyugatnak meredt.

A hadosztály, mely teljes feltöltöttség állapotában 390 tankkal büszkélkedett, minden bevethető páncélosát szétszórta az ellenség és Mons között, eltorlaszolva minden útkereszteződést, amit csak el tudtak érni.

Ezen az éjszakán a csapatmunkán áll vagy bukik a túlélés. Clarence-ék századparancsnoksága egyszerű, de fontos feladatot adott a második szakasznak: őrizni az utat, nem engedni át semmit.

Clarence leereszkedett a parancsnoki búvónyíláson át a torony belsejébe, ami szűk volt egy hat láb magas ember számára. Az ágyú závarzatától jobbra siklott, az irányzó helyére, és az ágyú teleszkópos irányzékához hajolt. Mivel neki nem volt saját búvónyílása, ez a 12-13 cm szélességű üvegprizma konstrukció és a bal oldalán lévő, háromszoros nagyítású teleszkópos löveg-irányzék jelentette neki az ablakot a külvilágra.

A tűzkörlete adott volt.

Ezen az éjszakán nincs kimászálás; túl kockázatos lett volna még pisilni is. Erre a célra tartogatták az üres gránáthüvelyeket.

Clarence lába alatt nyílt a páncélos törzse, a toronyéhoz hasonlatosan fehér zománctestekkel bevont falával és a három mennyezetlámpájával. A jármű orrában a vezető és az orrgéppuskás/vezetőhelyettes hátracsúszttatták az ülésüket, hogy ott aludjanak, ahol az egész napot töltötték. Az ágyú závarzatának Clarence-szel átellenben lévő oldalán a töltő leterített egy hálózsákot a torony padlójára. A toronyban olaj-, lőpor és öltözőszag ült, ám ez ismerős, sőt megnyugtató volt számukra. Azóta, hogy három héttel a D-nap után a hadsereg két nehézpáncélos-hadosztálya egyikének, vagyis a 3. páncéloshadosztály 32. ezredének E százada kötelékében partra szálltak, ez az M4A1 Sherman szolgált számukra otthon gyanánt.

Ezen az estén gyorsan jött álom a szemükre. Az emberek kimerültek voltak. A 3. páncéloshadosztály tizennyolc napja az Első hadsereg támadó ékeként vezette az előrenyomulást Észak-Franciaországon keresztül, a nyomában két másik hadosztállal. Párizs már felszabadult; a németek hátrálóban voltak, ugyanazon az úton, amelyen 1940-ben jöttek, és a 3. páncéloshadosztály kezdett rászorgálni a nevére: a Lándzsahegy hadosztályra.

Ekkor új parancsok érkeztek.

A fiúk felderítésnél kiszúrták, hogy a német Tizenötödik és Tizenhetedik hadsereg északnak húzódik, lóhalálában igyekezve

kifelé Franciaországból Belgium felé, és a Monsnál lévő sok-sok útkereszteződésen fog áthaladni. Így hát a 3. páncélosadosztály hajtúkanaryart leírva északnak iramodott – 170 kilométert téve meg két nap alatt, és éppen időben érkezett ahhoz, hogy csapdát állítson.

A tankparancsnok besiklott a bűvőnyíláson, és leeresztette az osztott nyílásfedeleket, csupán egy részt hagyva szellőzőnyílás gyanánt. Lezökkent az ülésére Clarence mellé; a kisiú arcán még mindig ott voltak a messzelátó okozta karikák. A floridai Jacksonville-ből való, szintén huszonegy éves Paul Faircloth törzsőrmester nyugodt, simulékony természetű, zömök testalkatú fiú volt, fekete üstökkel és olajbarna bőrrel. Némelyek franciának vagy olasznek vélték, de félig cherokee volt. A szakaszparancsnok helyetteseként Paul ellenőrizte a többi páncéloslegénységet, és elhelyezte őket az éjszaka leszállta előtt. Normális körülmények között ez a szakaszparancsnok feladata lett volna, de a hadnagy, akit csak nemrég helyeztek hozzájuk, még nem tanult bele mindebe kellőképpen.

M4A1 (75 mm) Sherman

Paul Faircloth

Paul két napja talpon volt a parancsnoki pozícióban, a torony bűvönnyílásában állva, melynek pereme a bordáinak feszült. Onnan látta a menetoszlop mozgását, és segíteni tudta a vezetőt a fékezésben és a kormányzásban. Hirtelen megállás esetén – például amikor egy másik tank ledobta a lánctalpát, vagy beleragadt a sárba – mindig Paul ugrott ki elsőként a tankból, hogy segítsen.

– Ma éjjel őrködöm helyetted – mondta Clarence. – Dupla váltást csinállok.

Nagylelkű ajánlat volt, de Paul nem fogadta el – kijelentette, hogy megbirkózik a dologgal.

Clarence nem tárgított, mígnem Paul feltartotta a kezét, és végül helyet cseréltek, hogy szundítson egy szemhunyhásnyit az irányzó ülésén.

Clarence elfoglalta a parancsnoki pozíciót, egy üléssel magasabban, a toronyban. A bűvönnyílás fedele eléggé le volt eresztve ahhoz, hogy egy német gránát ne férjen be, de a rés volt annyira széles, hogy jó kilátást biztosítson előre és hátra. Clarence látta a szomszédos Shermant az emelkedő hold fényében. A torony

zömök, buborékszerű tornya nem illett a test magas, meredek vonalaihoz, akárha innen-onnan, esetlegesen szedték volna össze az egyes részeket.

Clarence leemelt a falról egy Thompson géppisztolyt, és csőre töltötte. Az elkövetkező négy órában rá hárult az ellenséges gyalogosok távoltartása. Mindenki tudta, hogy a német harckocsizók nem szeretnek éjszaka harcolni.

Clarence órsége még nem ért véget, amikor a sötétséget gépi morajlás tette elevenné.

A holdat eltakarták a felhők, és Clarence az orráig sem látott, de hallotta, hogy járműkonvoj mozog a magaslat fák borította gerincén túl.

Elindul és megáll. Elindul és megáll.

A toronyfalra szerelt rádió hangszórójából egyre csak statikus zümmögés hallatszott. Az égboltot semmilyen jelzőfény nem világította meg. A 3. páncélosadosztálynál később úgy becsülték, hogy 30 000 ellenséges katona volt odaát, jobbára a német hadsereg, a Wehrmacht állományából valók, továbbá akadtak köztük a légierőből és a flottából odavezényelték is – de nem érkezett parancs, hogy vegyék üldözőbe, vagy támadják meg őket.

Ugyanis az ellenséges haderő leharcolt maradványai értékes üzemanyagot égettek, miközben próbáltak átjutni az úttorlaszok között, a Lándzsahegy hadosztály pedig szívesen hagyta őket bolyongani. Az ellenség kétségbeesetten igyekezett eljutni a Siegfried-vonalként is ismert Westwallig, vagyis a német határ mentén húzódó, több mint 18 000 erődítmény alkotta védelmi rendszer nyújtotta biztonságba.

Ha ez a 30 000 katona ott be tudná ásni magát, eltorlaszolhatnák az utat Németország felé, és meghosszabbíthatnák a háborút. Meg kellett állítani őket itt, Monsnál, és a Lándzsahegy hadosztálynak volt erre terve – de ez várhatott pirkadatig.

Hajnali kettő tájban Clarence a tankok kerekeinek jellegzetes kattogását vette ki a távoli morajlásból.

Felismerte, honnan jönnek a hangok – járművek közeledtek az előtte húzódó úton. Tisztában volt a parancsaival – senkit nem szabad átengedni –, de kétely támadt benne. Lehetséges, hogy egy felderítő őrjárat van visszatérőben? Eltévedt valaki? Britek nem lehetnek, ebben a térségben nem. Bárkik is azok, Clarence-nek nem akaródzott baráti egységekre tüzet nyitnia.

Egymás után három tank csörömpölt el a sötétségben lapuló Shermanek mellett, és továbbhaladtak, Clarence pedig ismét lélegezni kezdett.

Aztán a tankok egyike lelassított. Fordulni kezdett, és közben nyikorgott, mintha a kerekei olajozásra szorulnának. Semmivel össze nem téveszthető zaj volt ez. Csakis teljesen fémből készült futóművek keltettek ilyen hangot, a Shermanek kerekeit pedig gumiborítás fedte.

Ezek német tankok voltak.

Clarence nem mozdult. A tank mögötte volt, aztán mellette. Lelassult, harákkolt, aztán egy nyikordulással megállt a legyezőalakzatban veszteglő Shermanek között. Clarence felkészült

a villanásra és a lángokra, amelyek majd elemésztik. A német tank mellette áll. Ő még az ágyú dörrenését sem fogja hallani. Egyszerűen megszűnik létezni.

Suttogó hang térítette magához Clarence-t a bénultságából. Paul volt az. Clarence szó nélkül visszasiklott az irányzó ülésére, és Paul átvette a helyét.

Clarence felcsatolta a harckocsizósisakját, ami műgyantából készült, és átmenetnek tűnt a futballsisak és a bukósisak között; az elején szemüveg volt, a bőr fülvédőibe pedig fejhallgató hangszóróit varrták. Clarence gégemikrofont csatolt a torkához, és bedugta az interkomba.¹

A torony másik oldalán felült a töltő, és kidörzsölte az álmot a szeméből.

Clarence hangtalanul a német tank szavakat formálta a szájával. A töltő azonmód teljesen magához tért.

Paul a bűvönnyílásából lenyúlva megkopogtatta Clarence jobb vállát, ami azt jelentette, hogy fordítsa a tornyot jobbra.

Clarence tétovázott. A torony zajos jószág, mi van, ha a németek meghallják?

Paul ismét megkopogtatta a vállát.

Clarence engedett, elfordított egy kallantyút, a torony felvinyogott, fogaskerekek kattogtak, és az ágyú elfordult a sötétben.

Amikor az ágyúcső oldalra meredt, Paul megállította Clarence-t, aki a periszkópjának nyomta a szemét. Koromfekete volt minden a látóhatár alatt.

Clarence közölte Paullal, hogy nem lát semmit, és felvetette, hogy vonjanak be gyalogosokat, és semmisítsék meg a tankot bazookával².

¹ A II. világháborús harckocsizósisak mintájára valóban az 1930-as évek futballsisakja szolgált, és olyan sportszergyártó cégek logóit viselte magán, mint a Rawlings, az A. G. Spalding & Bros. és a Wilson Athletic Goods.

² páncéltörő rakéta

Paul nem akarta megkockáztatni, hogy valami ideges kezű katona esetleg nem a megfelelő tankot találja el. Megragadta a kézibeszélőjét – amely az alakja miatt a „sertéskotlett” becenevet viselte –, és hívta a szakasz hullámhosszát, figyelmeztetve a többi tank legénységét arra, amit valószínűleg úgyszólván tudtak már: ellenséges tank van az alakzatban. Abban az időben egy Sherman-szakaszban csak a szakaszparancsnok és a szakaszparancsnok-helyettes használhatta adásra a rádiót. Mindenki más csak fülelhetett.

– Egy pissenést se, és senki ne gyűjtsen rá – mondta Paul. – Majd mi elintézzük.

Majd mi elintézzük? Clarence elborzadt. Nappal is alig használta eleddig az ágyút, és Paul most azt akarja hogy tüzeljen kormosötétben, a mire is? Egy hangra? Egy ellenségre, akit nem lát?

Azt kívánta, bárcsak visszaavanzsálhatna töltővé. Egy töltő sosem lát sokat. Sosem csinál sokat. Egy tank legénységében a töltő, jobbára egyszerűen csak úgy ott van. Ez aztán az aranyélet. Clarence, ez a szelíd óriás, egyszerűen csak szeretne volna végigsunnyogni a háborút anélkül, hogy bárkit is megölne, vagy megöletné magát.

Ez most nem fog menni. A német tank legénysége alkalmasint már rájött, hogy hibáztak.

– Irányzó, kész?

Clarence pánikba esetten hátrafordult, és megrángatta Paul nadrágszárát.

Paul ingerülten ereszkedett a toronyba. Clarence elhadarta a kételyeit. Mi van, ha elvétí a célt? Mi van, ha mellélő, és a sajátjaikat találja el?

Paul hangja lecsillapította Clarence-t: – Valakinek muszáj lőnie.

A németek, mintha hallották volna, hirtelen levették a gyújtást. A forró motor felszisszent, majd elhallgatott.

Clarence érezte, hogy megkönnyebbülés árad szét benne. Ez haladék volt. Paul valószínűleg az ajkába harapott dühében, mert először nem szólt semmit. Végül közölte a legénységgel, hogy várniuk kell a tüzeléssel, amíg virradni nem kezd.

Clarence megkönnyebbülése elpárolgott. Az ő határozatlansága miatt veszítik el az előnyüket, ha van egyáltalán. Márpedig egy német tank ellen minden előnyre szükségük van, kiváltképp, ha egy Párduccal, az amerikai harcokocsizók rémálmával állnak szemben. Némely katonák a „Wehrmacht büszkeségének” nevezték, és az a szóbeszéd járta, hogy egy Párduc egyetlen másodperc alatt képes keresztüllőni egy Sherman, az elülső páncéllemeze pedig gyakorlatilag átüthetetlen.

Annak az évnek a júliusában az amerikai hadsereg számos záskmányul ejtett Párducot helyezett el egy normandiai mezőn, és ugyanolyan 75 mm-es ágyúval tüzelt rájuk, mint amilyennel Clarence-ék Shermanje volt felszerelve. Az ellenséges tankok oldalról és hátulról sebezhetőnek bizonyultak, de előlről nem. Egyetlen lövéssel sem sikerült átlyukasztani a Párduc elülső páncéllemezét, bármilyen távolságból adták is le azt.

Clarence a foszforeszkáló órájára pillantott, tudva, hogy a németek valószínűleg ugyanezt teszik. A visszaszámlálás megkezdődött. Valaki meg fog halni.

A töltő az ágyú závarzatának túloldalán elaludt.

Hajnali háromból hajnali négy lett.

Clarence és Paul egy hideg kávéval töltött kulacsot adogattak egymásnak oda-vissza. Mindig azzal viccelődtek, hogy olyanok, mint egy szardíniásdobozban összezárt család. És akárcsak a családtagok, nem mindig értettek mindenben egyet. Paultól eltérően, aki mindig el-elszaladt, hogy segítsen valakinek a tankon

kívül, Clarence csakis a belül lévő családtagokkal törődött – önmagával és a legénységgel.

Ő ilyen volt gyerekkora óta.

Egy pennsylvaniai iparvárosban, Lehighban nőtt fel, egy folyóparti sorházban, ahol a falak olyan vékonyak voltak, hogy a szomszédok hallották egymást. A szülei általában odavoltak dolgozni, hogy ne csapjanak össze a család fölött a hullámok. Az apja kétkezi munkás volt a polgári területgazdálkodásnál, az anyja pedig házvezetőnősködött.

Mivel a család megélhetése forgott kockán, Clarence eltökölte, hogy részt vállal a terhekből. Míg a többi gyerek sportolt, játszott vagy leckét írt, Clarence tizenkét évesen édességekkel pakolt meg egy olyan ládát, amiből baseballmeccseken szokás árulni, és felcsapott házalónak Lehighban. Még csak gyerek volt, de megfogadta: *Gondoskodom a családomról, mert senki nem fog gondoskodni rólunk.*

Belenézett a periszkópba. Keleten halovány bíborszínű de-rengés jelent meg a látóhatáron.

Addig szorította az üveghez a szemét, mígnem nagyjából ötvenlépcsnyi távolságra kirajzolódtak előtte egy zömök tömb körvonalai.

– Látom – suttogetta.

Paul felhúzódkodott a bűvönnyílásához, és ő is meglátta. Olyannak tűnt, mint egy sziklatömb, amely a közepénél a legmagasabb. Clarence kézikerekeket forgatott, hogy finomítson az irányzéken.

Paul ösztökélte, hogy igyekezzen. Ha ők látják az ellenséget, az ellenség is láthatja őket.

Clarence közrepre, a „sziklatömbre” igazította a szállkeresztet, ahogy a lövegirányzék optikai alkatrészét nevezték, és jelentette, hogy készen áll. A bakancsát a ravasz fölött tartotta, ami egy nyomógomb volt a lábtartón.

– Tűz! – mondta Paul.

Clarence a nyomógombra taposott.

Odakint hatalmas lángnyaláb csapott ki a Sherman ágyúcsövéből, megvilágítva egy pillanatra a tankokat – egy olajzöld amerikai és egy homoksárga németet –, amelyek egyaránt ugyanabba az irányba fordulva álltak.

Szikrák spricceltek a sötétségben, és olyan hang hasított a tájba, mintha kalapáccsal sóztak volna üllőre. A tornyon belül, mivel a ventilátor nem működött, sűrű füst ülte meg a levegőt. Clarence-nek csengett a füle, és égett a szeme, de az utóbbit továbbra is a lövegrányszékra tapasztotta.

A töltő behelyezett egy újabb gránátot. Clarence ismét az elsütőpedál fölé emelte a lábát.

Semmi mozgás – szólt le Paul odafentről. Oldallövés ilyen távolságból? Kétségtől halálos találat volt.

Életre kelt az interkom, megkönnyebbült hangok hallatszottak, Clarence pedig elvette a lábát az elsütőpedáltól.

Paul rádión tájékoztatta a szakaszt: feladat végrehajtva.

Clarence a periszkópján keresztül nézte ahogy az ég melegszik a sötét felhők alatt, láthatóvá téve egy Panzer IV harckocsi dobozszerű páncélzatát és a 3 méter 55 cm hosszúságú ágyúját.

Az amerikaiak körében Mark IV-esként ismert tank régi tervezésű, 1938 óta szolgálatban álló harcjármű volt, egyszersmind az ellenség leggyakoribb tankja a folyó év augusztusáig, amikor a Párduc kezdte átvenni a helyét. Ámde, noha már nem neki jutott a főszerep, a Mark IV-es továbbra is halálos fegyver volt. A 75 mm-es ágyú átütőereje 25 százalékkal meghaladta a Clarence-ékét.

Ahogy még jobban kivilágosodott, látható lett a tank sötét zöldesbarnán örvénylő álcafestése és az oldalán a német kereszt. Clarence lövése majdnem teljesen telibe találta.

– Szerintetek odabent vannak? – tette fel a kérdést a legénység egyik tagja, látva, hogy a Mark IV-es búvónyílásának fedelét nem mozdították.

Clarence elképzelte, hogy a tank tele van jaiगतó, vérző emberekkel, és reménykedett, hogy a legénysége az éjszaka elszelelt. Korántsem szerette a németeket, de iszonyodott a gondolatól, hogy bármiféle emberi lényt megöljön. Nem szándékozott belenézni az első, általa kilőtt tank belsejébe. Egy gránát szupersonikus festéklövedék módjára pattoghat szanaszét a szűkös térben, és ő látott már olyat, hogy a karbantartó srácok bemásztak takarítani, és aztán sírva jöttek ki, miután felfedezték a mennyezeten szétkenődött agyvelődarabokat.

– Majd én odamegyek – Paul kihúzta a sisakja csatlakozóját az interkomból.

Panzer IV

Clarence megpróbálta lebeszélni. Nincs értelme belenézni, és szétlővetni a fejét egy némettel.

Paul elhessegette Clarence aggályait, és rádión kiadta a szakasznak az utasítást, hogy ne lőjenek.

Clarence a periszkópján keresztül nézte, ahogy Paul felmászik a Mark IV-esre, és a készenlétkben tartott Thompsonjával a toronyhoz kapaszkodik. Az egyik kezével a fegyverét tartva, Paul felnyitotta a parancsnoki búvónyílás fedelét, és befelé irányította a Thompsonsont.

Semmi nem történt.

Paul előrehajolt, hosszasan szemlélődött, aztán a fegyverét a vállára vette.

Visszacsukta a búvónyílás fedelét.

2. FEJEZET

KERESZTSÉG

Ugyanaznap reggel, 1944. szeptember 3.

Mons, Belgium

AZ ELŐZŐ, FESZÜLT VESZTEGLÉSSEL töltött éjszaka után a tankok útra keltek.

Szólóban vagy párban haladva, a nappal a hátuk mögött sok-sok, Shermanek alkotta század árasztotta el Mons környékét, kiterjesztendő az elfoglalt területet, egyszersmind egy folyamatosan szűkülő sávba szorítva az ellenséget.

Minden dűlőt, minden tanyasi bekötőutat el kellett torlaszolni, ami azt jelentette, hogy ezen a napon az E század is részekre szakadva tevékenykedik, és az egyes tankok legénysége magában végzi a feladatát.

Paul a védőszemüvegét leeresztve nekitámasztotta a fejét és a vállát odafent a felnyitott búvónyílásfedélnek, miközben a zubbonyába bele-belekapott a szél. Egy harminchárom tonnás tank

dübörgött alatta, óránként harminc kilométeres sebességgel, ködös mezők között haladva az emelkedőn vezető úton.

A masina akárha életre kelt volna. Minden vibrált: a toronyban felfüggesztett sisakok és kenyérzsákok, egy .30-as kaliberű géppuska egy állványon, tartalék lánctalpak és kerekek, amelyeket oda rögzítettek, ahol éppen elérték. A tank minden egyes sebességváltásnál megköszörülte a torkát. A szívét, amely hajtóműként szolgált, egy kilenckengeres csillagmotort, kézikurblival kellett beindítani, miután éjszakára leállították.

Ez a Sherman, mivel 75 mm-es ágyúval szerelték fel, egy „75-ös” volt, de Clarence-ék maguk között Eagle-nek, vagyis Sasnak nevezték, és valaki egy-egy sasfejet festett a törzs mindkét oldalára. A felismerhetőség kedvéért az E század valamennyi tankjának a neve E-vel kezdődött.

Paul a szeméhez emelte a messzelátóját, és tanulmányozni kezdte az előttük elterülő terepet. A tank a magaslat fák borította gerince felé tartott, ahonnan az éjszakai mozgolódás hangjai hallatszottak.

A szomszédos Shermanek eltűntek szem elől, egyik a másik után. Erdős terepszakaszokon vágtak át, vagy szántók között lavíroztak, az ellenség irányába szegezve az ágyúikat.

Miközben Clarence és a többiek odabent azt hitték, hogy továbbra is nagy erejű kötelékben haladnak, Paul látta, hogy a tankja magára maradt. Immár minden hajladozó fáról, minden tovasikló árnyékról feltételezhető volt az ellenséges szándék.

Paul tartotta a menetirányt. A parancsa úgy szólt, hogy torlaszolja el a gerinc tetejét, ahonnan az előző éjjel a német tankok érkeztek.

Rajtuk kívül másoknak is akadt dolguk németekkel azon az éjszakán. Egy amerikai kézen lévő pozíciónál egy kimerült katonai rendész az útról egy Shermaneknek szánt pihenőhelyre

irányított egy Párducot. A német legénység tagjai rájöttek a tévedésre, és feltartott kézzel másztak elő a harckocsiból.

Miközben a tank tovább nyomult a gerinc felé, Clarence az interkomon nyaggatta Pault.

– Biztos vagy benne? – kérdezte ismét az irányzóülésen gubbasztva.

Paul nem hagyta magát eltántorítani attól, amit előzőleg mondott. – Ne aggódj, mind kijutottak.

Biztosította Clarence-t arról, hogy a németek elillantak a Mark IV-ből, és élnek, Clarence azonban gyanakodott, hogy a barátja, csak őt igyekszik oltalmazni. Paul csinált már ilyet korábban.

Az utolsó eltávozásukat követően történt, mielőtt 1943 szeptemberében az óceán innenső oldalára dobták át az alakulatot. Clarence a pennsylvaniai Reading egyik parkjában randevúzott, és olyannyira élvezte az ifjú hölgy társaságát, hogy lekéste a buszt, amivel vissza akart utazni a támaszpontra. Mire stoppol visszajutott, engedély nélkül távolmaradónak minősítették.

Amikor az E század megérkezett az angliai Codford faluba, Clarence-re kiszabták a büntetését. Parancsot kapott, hogy minden nap, az esti étkezés után nyírja a füvet a század három Quonset barakkja körül, és ehhez kizárólag a kincstári evőszközkészlete vajvágó kését használja. Clarence fogott egy maréknyi füvet, elnyiszálta, aztán jött a következő fűcsomó, minden este nagyjából héttől tizenegyig.

Paul nem tartozott azok közé, akik a helyi kocsmát látogatták, vagy Londonba jártak dorbézolni, így hát a hátát az egyik barakk falának vetve üldögélt, hogy Clarence ne legyen egyedül. Beszélgettek, három hónapon keresztül. Clarence megtudta, hogy Paul apja a Southern Georgia Railroad mérnöke volt, az anyja

pedig tisztavérű cherokee, aki felnőttként vette fel a kereszténység wesleyánus változatát.

Paul hatodikos volt, amikor az apja meghalt, így hát otthagya az iskolát, és eladó lett egy vegyesboltban, hogy segítsen az anyjának eltartani őt és a húgait. A bolt tulajdonosa meglepetten látta, milyen jól bánik Paul a számokkal, és hamarosan megtette őt könyvelőnek.

A harcokszó század némelyik katonája mulatságosnak találta Clarence büntetését, és rákaptak, hogy a barakk mögötti fűre vizeljenek, amelyet Clarence-nek le kellett nyírnia. Paul összehívta őket. – A latrina különböztet meg bennünket az állatoktól – mondta.

Ez véget vetett a dolognak.

A gerinc tetején Clarence periszkópja megtelt az éggel, amikor a hatalmas tank orra felemelkedett a földről.

Clarence semmit nem látott abból, ami a túloldalon volt.

Ahogy a tank előrebillent, az ágyú csöve szikrákat vetve megreccsent. Clarence hátratántorodott a periszkóptól. *Eltaláltak bennünket!* Gongszerű hang rezgette meg az acélfalakat.

Paul azonmód behúzódott a toronyba, és a vezetőre ordított, hogy kapcsoljon hátramenetbe. Fogaskerekek kattogtak, a tank pedig megdőlve elkezdett vissza, a domboldalon lefelé farolni. A domb aljánál Paul visszavigálta a vezetőt egy lapályon húzódnó, fák szegélyezte útra, mígnem olyan helyre értek, ahol csak a tank teteje volt látható.

Paul és Clarence kimásztak, hogy szemrevételezzék a kárt. A torony tetején megdermedtek, amikor mennydörgés harsant a tökéletesen kék égbolton.

A közeli dombokon túl ütközet zajlott. Füst gomolygott az ég felé, P-47-es vadászbombázók húztak el felettük, egy távoli

közlekedési csomópont irányába, ahol állítólag német járművek torlódtak össze egy „finom kis forgalmi dugóban”.

Clarence nyugtalanul vizsgálta az ágyúcsövet. Gránát találta el az oldalát, és üreget vájít a fémbe, mielőtt irányt változtatva átrepült a torony felett. Ha a becsapódás néhány ujjnyival jobbra történik, a gránát egyenesen a lövegirányzékot találja el, és azonnal megöli Clarence-t. Valószínűleg egy tankelhárító ágyú legénysége vette észre őket – egy ellenséges tank minden bizonnyal manőverezésbe kezdett volna, hogy újabb lövést adhasson le.

Clarence közölte Paullal a rossz hírt. Valószínű, hogy az ágyúcső belül megrepedt, és ha lőnek vele, megtörténhet, hogy a gránát beszorul, belerobban a toronyba, és végez a legénységgel.

Ez ellen nem volt apelláta. Egyszerűen túl kockázatos volt lőni az ágyúval.

Miután ismét a torony nyújtotta biztonságban voltak, Paul rádión hívta az E század parancsnokságát, és engedélyt kért a visszavonulásra. A vonal túlsó végén egy reszkető hang közölte, hogy a németek széles frontszakaszon támadásban vannak, valószínűleg réseket keresnek az amerikaiak arcvonalaán. A helyzet olyan súlyossá vált, hogy a harcban bevetik az utánpótlást szállító vonatot kísérő írnokokat és katonákat is.

A parancs, amelyet Paulék kaptak, határozottan szólt: „Tartsák a pozíciójukat.” Paul erősítést kért, bárkit, aki nélkülözhető.

A rádión folytatott kommunikáció mindig kihangosítva szólt a tankban, hogy a legénység minden tagja hallja, így hát valamennyiük számára világos volt, hogy kétségbeejtő helyzetben vannak. Clarence megkérte a töltőt, hogy másszon le, és hozzon még lőszert a koaxiálishoz – a .30-as géppuskához, amelynek csöve a töltő oldalán, az ágyú pajzsa mellett nyúlt ki a harcokcsiból, hogy mindig abba az irányba tüzeljen, amerre az ágyú mered. A koaxiális elsütőszerkezete szintén Clarence lábtámaszán volt, az ágyú elsütőpedáljától balra.

Paul ismertette a szereposztást. Ő és Clarence figyelnek majd a gerincre, míg az orrgéppuskás az előttük lévő területet őrzi a .30-as kaliberű géppuskával, melynek csöve a tank elülső pánccélmezéből nyúlik ki. A vezető feladata, hogy járassa a motort.

Paul felhúzódkodott a bűvónyílásából, és irányba forgatta a tetőre szerelt géppuskát.

Forgott körülötte minden, ahogy a torony jobbra perdült, majd megállt, közel merőlegesen a tank törzsére. Az ágyú és a koaxiális a gerinc irányába emelkedtek.

Paul a bűvönnyílása részben nyitott fedelei közül célra irányította a fegyverét.

Hozzávetőleg kétszáz lépésnyire, a gerinc tetején emberi alakok körvonalai jelentek meg.

Tucatnyi katona lépdelt óvatosan lefelé az enyhén lejtős terepen, és mögöttük további katonák jelentek meg. Széthúzódtak, és botladozó csoportokban ereszkedtek le a mezőre. Nagyjából százan voltak, a német hadsereg szürke egyenruhájában, egymásik zöld zubbonyt viselt. Napfényben fürdött az arcuk.

A torony mozgott Paul alatt; Clarence is nyomon követte a németeket.

Az ellenség elég közel ért.

Paul meghúzta a ravaszt, és tűz csapott ki a csőtorkolatból. Ide-oda mozgatta a fegyvert, a zárszerkezet pedig csak úgy köpködte magából az üres hüvelyeket. Clarence koaxiális fokozta a fülsiketítő zajt; a füstje Paul előtt gomolygott felfelé.

A németek garmadával rogytak a földre – sokuk meghalt, vagy súlyosan megsebesült. Mások sekély vízmosásokban kerestek fedezéket. Néhányan visszalóttek; a golyók Paul körül hasították a levegőt.

A tank belsejében Clarence a lövegirányzék háromszoros nagyítású teleszkópjához tartotta a szemét. Ölnék, vagy őket ölik meg – vagy a németek, vagy az ő családja. Clarence lenyomta a lábát, a koaxiális kattogni kezdett, aztán elfordított egy fogantyút, egy villanymotor felvinnyogott, és a torony mozgásával a szálkereszt a következő célpont felé fordult.

Egy németre, aki egy puska závarzatát rángatta. Egy tisztre, aki egy rádióba ordított. Egy megfutamodó katonára. Clarence ismét lenyomta a lábát. Az akció nagyon gyorsan zajlott, nem volt helye mérlegelésnek.

Majdnem ugyanolyan gyorsan, mint ahogy megjelentek, az ellenség megtorpant, és többen nem jöttek a domb túloldaláról.

– Tüzet szüntess! – kiáltotta Paul.

Clarence felemelte a lábát, és próbálta visszanyerni a lélegeztét. Fölötte, a toronyban Paul a mészárszékre meredt. Tucatnyi-nál több német holtteste pettyezte a lejtőt, az életben maradottak botladozva, a sebesülteket vonszolva igyekeztek elvánszorogni. Az ellenséges támadás koordinálatlannak, kétségbeesettnek és elhibázottnak tűnt. De vége volt. Vagy legalábbis Clarence ezt remélte.

Harminc perc sem telt el, és motordübörgés hallatszott a Sherman mögül.

Egy amerikai M3-as félhernyó páncélozott csapatszállító állt meg mögöttük, nyomában egy M8-as Greyhounddal, egy 37 mm-es ágyúval felszerelt felderítő-terepjáróval. Gyalogosok ugráltak le a csapatszállítóról, és tüzelőállást foglaltak. A harcokocsizók által az első világháborús „doughboyok” tiszteletére „doughs” nével illetett katonák a hadosztály gyalogságát alkották, és gyakorta tankokon vagy félhernyókon vonultak harcba. Megérkezett a Paul által kért erősítés.

A Greyhound nyitott tornyában egy őrmester állt a kezében géppisztollyal.

Paul éppen tájékoztatni készült az erősítésképpen érkezetteket a történekről, amikor pukkanásszerű hangok hallatszottak a gerinc felől, mintha a németek pezsgőspalackokat bontottak volna.

„Aknavezők” – visszhangzott a kiáltás a lapályon húzóód út felett. A gyalogosok fedezékbe iramodtak. Paul lerántotta a bűvönnyílás fedelét, hogy védje a tornyot. Clarence az ülésén hallotta, hogy gránátok közelednek süvítve. Robbanások következtek, és

repszek kopogtak a tank acélbőrén. Mivel a Sherman elzárta az útjukat hazafelé, ez volt a németek válasza.

A zárótűz káosza közepette velőtrázó sikolyok hallatszottak. A rémisztő hangok beszűrődtek a réseken át a toronyba. Clarence hátraperdült az ülésén, legszívesebben befogta volna a fülét, és földbe dugta volna a fejét. Valami rettenetes történt odakint. Folytatódtek a gránátrobbanások, és a sikolyok helyébe embertelen jajgatás lépett.

Egy kéz rázta meg Clarence vállát. – Clarence, vedd át a parancsnokságot!

Clarence megfordult, és azt látta, hogy Paul a harckocsizó fejfedőjét acélsisakra cseréli. Ki akart menni.

Paul megragadta a Thompsonját, és felnyitotta a búvónyílás fedelét. Az ütközet kakofóniája beáradt a tankba.

Clarence felpattant a helyéről, megragadta Paul lábát, és kétségbeesetten próbálta visszahúzni, hogy megakadályozzon valami meggondolatlanságot. Egyetlen idegen élete sem ér annyit, hogy eldobják érte a sajátjukat.

– Muszáj segítenünk ezeknek a srácoknak – kiáltotta Paul, és egy rúgással kiszabadította a lábát.

Clarence felhúzódkodva kinézett a toronyból, és látta, hogy Paul a hangok forrása felé rohan a sötét füstön át.

A Greyhound tornya telitalálatot kapott, és az odabent lévők szenvedtek.

Fütyülő hang hallatszott az égből, ahogy a mozsarakból újabb gránátok hullottak alá.

Clarence felüvöltött. – Gyere vissza, Paul! – De Paul nem nézett hátra, miközben a tintaszerű ködben rohant, eltökélve, hogy megmenti, akit meg lehet menteni.

Egy sötét csík csapódott az útba, azonmód narancssárga tűzgyólyóvá és sűrűn áradó füstté válva. Újabb narancssárga robbanás, aztán még egy. Clarence lebukott a tank belsejébe a robbanások

elől, amelyek olyan erősek voltak, hogy letépték a környező fák leveleit. Ismét felhúzódkodott annyira, hogy kilásson. Paul már majdnem a Greyhoundhoz ért, amikor egy gránát a jobb oldalán landolt. A robbanás a levegőbe emelte, és rézsút repítette a füstön keresztül. Clarence érezte, hogy a lába felmondja a szolgálatot a látványtól, és összeroskadt a toronyban.

A zárótűz rövidesen véget ért. Clarence felállt, és kétségbeesetten kereste a barátját.

Paul majdnem fejfelé esett egy földpadra. A robbanás szétúzta a karját, és a jobb lába térd alatt teljesen leszakadt.

Clarence elborzadva bámulta.

Ez nem lehet igaz.

A kézibeszélő után kotorászott, hívta a századparancsnokságot, és dadogva könyörgött, hogy küldjenek szanitéceket, bárkit, akit nélkülözni tudnak.

Mielőtt mozdulhatott volna, hogy Paul segítségére siessen, puska dörrent. Aztán további puskák dördültek el, úgy ropogva, akár egy sor rakétacukorka. Az amerikai gyalogosok dühödten tüzeltek a gerincen felbukkanó új körvonalakra. Az időzítés nem is lehetett volna rosszabb. A németek nagy erővel tértek vissza.

Clarence hallotta az interkomban, hogy a légénysége pánikba esik; azt kiáltozták, hogy hajtsanak el. Ő volt a rangidős, az emberei tudni akarták, mit tegyenek.

Érezte, hogy felhorgad benne egy érzés, ami alig volt ismerős számára. Paulra pillantott. A barátja továbbra sem mozdult.

Clarence visszazökkent az irányzó ülésére, és közölte a légénységgel: – Nem megyünk sehová.

Mozgásba hozta a tornyot.

A németek taktikusan közeledtek, néhány lépésenként hasra vetették magukat, aztán előrenyomultak valamennyit, majd ismét lehasáltak. Clarence az elsütőpedálra taposott a lábával.

A koaxiális felugatott, minden negyedik lőszerrel nyomjelzőket köpve magából, szabad folyást engedve Clarence haragjának.

A használati utasítás szerint a géppuskásoknak szakaszosan kellett tüzelniük, de Clarence még mindig egy töltő ösztöneivel gondolkozott. Megszakítás nélkül tűz alatt tartotta az ellenséget. Olyan sok alakot látott, hogy jószerével ráállt a géppuska elsütőpedáljára.

A fegyver egyik hevedernyi lőszerrel a másik után fogyasztotta, miközben a töltő egyre csak adagolta a muníciót. Amikor Clarence végül felemelte a lábát, a fegyver nem hallgatott el, néhány másodpercenként továbbra is leadott egy sorozatot. Túlforrósodott, és most a tüzesség vált csőből visszaáramló meleg „elfőzte” a lőszereket.

– Fordítsd el a hevedert! – kiáltott Clarence a töltőre. Az csavart egyet a lőszereken, és kézzel állította le a fegyvert.

Clarence ordítva csőcserét kért. A töltő azbesztkesztyűt használva lecsavarozhatta a csövet – de ez időbe telt. Időt pedig az előrenyomuló ellenség nem hagyott.

Clarence felhúzódkodott a parancsnoki bűvönnyíláson, és célra fordította a tetőre szerelt géppuskát.

Immár kezdtek jól láthatóvá válni a németek, akik a mező közepén jártak. Clarence látta a terepszínű zubbonyaikat, a hálós sisakjukat és a félelemtől eltorzult arcukat, miközben némelyikük parancsokat kiabált.

Clarence két kézzel ragadta meg a géppuskát, és folytatta a tüzelést, immár szakaszosan.

Németek estek el. Clarence golyói a talajon gellert kapva csapódtak közéjük. Lehetetlen volt megmondani, kit talált el, és ki bújta fedezékbe.

A géppuska ritmikusan rázkódott az állványán. A heveder egyre mélyebbre süllyedt, mígnem a doboz kiürült, és a fegyver füs-

tölve elnémult. Clarence megragadta a kézibeszélőt. A koaxiális kellett neki, de a töltő azt mondta, időre van még szüksége.

A németek megragadták az alkalmat az ellencsapásra. Golyók kezdtek kopogni a tankon, sivítva pattanva le a toronyról, arra kényszerítve Clarence-t, hogy húzza le a búvónyílás fedelét.

Kétségbeesett hangok vonták magukra Clarence figyelmét. Két fiatal gyalogos hasalt a tank mögött, miközben golyók hasították a levegőt a lapályon húzódó út felett. Engedélyt kértek, hogy bebújjanak a tank alá.

– Rendben – mondta Clarence, hozzátéve: – Ha halljátok, hogy felpörög a motor, azonnal sipirc!

A katonák eltűntek a tank alatt.

A németek megint talpon voltak, és előrenyomultak. Miközben a tank felé rohantak, megszólalt a töltő hangja az interkomban. A koaxiális elkészült. Clarence visszatért az irányzó ülésére, és a periszkóphoz nyomta a szemét. Az ellenség egyre közelebb ért, hetvenöt lépésre, aztán hatvanra, ötvenre...

Clarence hangokra lett figyelmes maga alatt. Az üresben járó motor és a fegyverropogás zaján túl valahogy behallatszottak a hangok a tank belsejébe. A fiatal katonák a páncélos teste alatt fogadalmakat tettek Istennek, ha most megmenti őket.

Clarence indulatosan rátaposott az elsütőpedálra, és géppuskadörgéssel fojtotta el az imáikat.

A tank előtt elterülő mező egy temető volt.

A délelőtt helyébe délután lépett, és az ütközet kakofóniája elcsendesedett.

Német katonaholttestek heverték szanaszét a gerincig vezető lejtőn. A mozdulatlan, szürke és zöld halmok között az életben maradtak botladozva igyekeztek átlépni az elesett bajtársaikon, hogy lejöjjenek, és megadják magukat.

– Ti, amerikaiak nem akartok harcolni – mondta az egyik hadifogoly. – Ti csak lemészárolni akartok bennünket.

Mons környékén számtalan hasonló jelenet játszódott le.

„Mintha valami végzetes bűvölet vonzaná őket a városhoz, a német csapatok egyre csak ömlöttek a 3. páncélos hadosztály úttorlaszaira – jegyezte fel az alakulat. – A tankoknak és tankelhárítóknak remek napjuk volt, a legénységek tüzeltek a nagy ágyúikkal, ahogy a csövön kifért.”

Az amerikaiak hatalmas győzelmet arattak.

A térségbe vezényelték az 1. gyalogoshadosztályt, a „Nagy Vörös”-t, hogy befejezze, amit a 3. páncélos hadosztály elkezdett, és a Monshoz érkezett 30 000 németből 27 000 hadifogolyként távozott, köztük három tábornok és egy egyszerű matróz, aki autókra felkérdezkedve került ide a nyugat-franciaországi kikötőjéből.

„Valószínűleg soha a történelemben nem semmisült meg ilyen gyorsan ilyen nagy haderő” – állapította meg a 3. páncélos hadosztály naplója.

A torony padlója csúszott a töltényhüvelyektől, amikor Clarence felhúzódkodott a bűvónyíláson, és félig kiemelkedve szemügyre vette a domb lábánál húzódó utat.

További gyalogosok érkeztek erősítésképpen, de későn. Paul élettelen teste a szanitécek lába előtt hevert. Clarence hangtalanul esedezett, hogy a barátja köhögjön, rezdüljön, adjon valami életjelet.

Az az idő már elmúlt.

A szanitécek összehakoltak, hogy továbbálljanak. – Visszavethetjük magunkkal? – kérdezte Clarence remegő hangon a toronyból.

A szanitécek együtt érzők voltak.

– Hamarosan bekerül a halottonyilvántartásba.

Ezt hallva Clarence a karjára hajtotta a fejét. Paul holtteste. A halott németekkel teli mező. Leereszkedett a toronyba, és lezárta a búvónyílás fedelét.

A Sherman egy mordulással füstöt böfögött, majd elindult a pályán húzódó úton a táborhely felé.

Odabent Clarence kétrét görnyedve zokogott a parancsnoki ülésen. Az előző éjszakán hideg kávékat adogattak egymásnak Paullal egy termoszban. És Paul most halott. Huszonnégy óra sem telt el. Azonban egy olyan harckocsizóknak, aki a Lándzsa-hegy hadosztály kötelékében szolgált, ez csak egy szokásos nap volt a keményen küzdő egységében, amely több embert veszített el harc közben, mint a 82. vagy a 101. ejtőernyős-hadosztály, és a legtöbb amerikai tankot veszítette a második világháború során.

És Németország még csak ezután következett.

3. FEJEZET

„BUBI”

Öt nappal később, 1944. szeptember 8.

Száznegyven kilométerrel délkeletre – Luxemburgban

A LUXEMBURG VÁROS NYUGATI PEREMÉN fekvő Merl falu levegőjét nehézágyúk morajlása ülte meg.

A lombos fák alatt egy dűlőúton egy fiatal német harcokszó cipelt egyensúlyozva öt, étellel csordultig teli csajkát.

Gránátok robbantak a mezőn tőle balra, hamut és gőzölgő sarat spricelve a délelőtti nap felé.

Gustav Schaefer közlegény rettegve figyelte a detonációkat. A messziségből, a mezőket szegélyező erdőn túlról vaktában lőttek az amerikaiak,

Gustav Schaefer

nem találva el semmit, akárha csakis Schaefer kedvéért rendez-
nének tűzijátékot.

Az alig 155 cm magasságú Gustav gyermek benyomását kel-
tette az álcaszínű harckocsizó kezelébasában. A tizenhét éves,
szőke, szögletes állú és csendes természetű fiú alig nyitotta szóra
a száját. A szeme beszélt helyette – nem akadt semmi, amit ne
tudott volna kifejezni egy pillantással. Most, az első napján, amit
a harctéren töltött, nagyon beszédes volt a tekintete. Dacára a kö-
zelebről hallatszó robbanásoknak, Gustav jól érezte magát.

A dörrenések egyre hangosabbak lettek, a gránátok egyre kö-
zelebb csapódtak be.

Gustav megszorozta a lépteit, de ódzkodott attól, hogy fu-
tásnak eredjen. A légénység rádiósaként, aki egyszersmind az orr-
géppuskás feladatát is ellátta, „mindeneslányként” emlegették,
mivel az élelem elhozása és a tank üzemanyaggal való feltöltése
szintén az ő dolga volt. Gustav zokszó nélkül elfogadta ezeket
a tennivalókat – és a minősítést is. Forró ragu lötyögött a csajkák-
ban, a légénység aznapi, sovány fejadagjai. Gustav nem enged-
hette meg magának, hogy akár csak egy cseppet is kilötytinsen.

Nagyjából százlépésnyivel odébb visszafelé rohantak a bajtár-
sai a tankjukhoz, amely egy sövény mellett vesztegelt. Kéz-
nyesett gallyak szolgáltak felette álcázásként, elfedve egy Párduc
körvonalait. A harckocsizók, mielőtt eltűntek volna a tank belse-
jében, odakiáltottak Gustavnak, hogy igyekezzen.

Újabb mennykőcsapás az út mellett. Ez annyira közel volt,
hogy a légnyomás meglegyintette Gustav arcát. A gőzölgő, bar-
na sárfelhők közelebb lebegtek, mint előzőleg. Gustav ügetni
kezdett, magasra tartva a csajkákat, miközben lötyögött bennük
a ragu. Újabb gránátrobbanás taszított rajta egyet, aminek érezte
a forróságát, és égett por szaga csapta meg az orrát.

Ide-oda mozgott a látómezejében a tank, már majdnem ott
volt. De még mielőtt odaért volna, a balján felrobbant a rét.

Vakító villanás. Fűlsiketítő dörrenés. Mintha felemelte volna egy láthatatlan kéz, és áthajította volna az út túloldalára, egy árokba.

Amikor Gustav kinyitotta a szemét, sáresőt látott. A dobhártyája lüktetett a fájdalomtól, és perzselő fájdalmat érzett a mellkasában.

Eltaláltak!

Gustav megtapogatta a kezelőasztalát, és nedves volt a keze, amikor elvette, amitől még jobban pánikba esett. Aztán észrevette a csajkákat, amelyekből kiömlött a ragu, és rájött, mit érez. Újabb dörrenés hallatszott a feje fölül. Muszáj volt mozdulnia, hogy ne kerüljön veszteséglistára a fejadagokkal együtt.

Felkapta a fekete tábori sapkáját, és a tank felé iramodott. Harminc lépés, hús, tűz...

Atlétához illő ugrással elkapta az ágyúcsövet, és fellendítette magát az elülső páncéllemezekre. Feljebb szökkent, szétválasztotta az álcázásul szolgáló gallyakat, és beugrott a bűvönnyílásán.

Párduc G

A harcokcsi belsejének szűk, olajszagú biztonságában Gustav nekiroskadt a géppuskájának. A többiek nem látták. Függetlenül feltornyozott tartalékgránátok fala választotta el a balján ülő vezetőtől, további gránátok pedig a mögötte lévő, toronykosárban helyet foglaló három embertől. Túl korán volt még ahhoz, hogy kimutassa előttük a félelmét.

Mind veteránok voltak, akik *Bubinak*, vagy kisfiúnak neveztek. Miután az alakulatuk a keleti fronton megsemmisült, olyan újoncokkal együtt, mint ő, Gustavot is az újonnan létrehozott 106. páncélosdandár 2. századába tették, és Luxemburgba küldték, mindössze húsz kilométerrel a német határtól nyugatra.

A negyvenhét jármű – harminchat Párduc és tizenegy, ágyúval felszerelt Jagdpanzer IV-es – alkotta dandár parancsa reménytelenül nagyratörő volt: késleltetni az amerikaiak előrenyomulását bármi áron.

Úgy füleltek a kinti robbanásokra, akár egy tengeralattjáró légénysége az óceán mélyén. Gustav a harcokcsi mennyezetét figyelte, arra számítva, hogy bármelyik pillanatban beszakadhat. Bármit megadott volna azért, hogy ismét az arrenkampji tanyájukon lehessen, a távoli Észak-Németország szélfúttá mezőin.

Egy szerény épület volt a házuk, amelyben gyertyákkal világítottak; a bejárat tőszomszédságában istálló magasodott, amelynek belsejében fecskék repkedtek. Tartva a népi hagyományt, az apja mindig lyukat vágott a tetőbe, hogy a madarak a falak között építhessenek fészket, és szerencsét hozzanak a családnak.

Gustav szüleié volt az egyik hálószoba, míg Gustav és az öccse a nagyszüleikkel osztoztak a másikon. Gustav legjobb barátja a nagymama, Louise volt. Alacsony, zömök asszony; szőke haját kontyban viselte, és meséket olvasott a fiúknak, köztük Gustav kedvencét, a *Hófehérke és Rózsapiroskát*. Egyszerű élet volt, de sokkal jobb, mint bármilyen tankban.

Senki nem szólalt meg, miután a gránátrobbanások mennydörgése elenyészett. Ennyi volt?

A tank nem volt elég nagy ahhoz, hogy Gustav örökre elbújjon. A bajtársai előbb-utóbb észreveszik, hogy a ruháján viseli a levesüket.

A zsigeri ösztöne azt diktálta neki, hogy hibáztassa a konyhásokat. A tankoktól majdnem egy kilométerre táboroztak, hogy óvják az irhájukat.

De amit érzett, nem tudott felülkerekedni a neveltetésén. „Mindig legyél szerény – erre tanította a nagyanyja –, és mindig legyél becsületes.”

Gustav, teljesen másfajta félelemmel szembenézve, megtörte a csendet. – Odalett... A becses ételünk odalett mindenestül!

A társai, várakozásának megfelelően, dühösek voltak. – Mi van a füstölnivalónkkal? – kérdezte egyikük.

Gustav előhúzott a zsebeiből öt apró cigarettásdobozt. Mind-egyikben négy szál volt, valamennyi jócskán összegyűrődve. Gustav szétosztotta a csomagokat a gránátok fölött a társainak, és hallgatta az újabb szitkozódásokat.

Elővett az ülése mellett tartott vászonzsákból egy fadobozt. Számos cigarettásdoboz volt benne, és egy sor szivar. Gustav belecúsztatta a gyűrött cigarettáit, és visszatette a dobozt a zsákba.

Miközben a legénység folytatta a morgolódást, a parancsnok biztosította őket: – Meg lesz büntetve.

Miután az árnyékok a délutáni nappal továbbmozdultak, Gustavék leszedték a tankról az álcaként szolgáló gallyakat.

A Párduc lassan araszolt a földúton, egyenletes dübörgéssel töltve meg a Merl környéki tanyaházak között a levegőt.

A tankot, egy Párduc G modellt, terepszínűre festették: homoksárga alapon zöldesbarna foltok örvénylettek. A karcsú törzs tetején előredőlő toronyból a harcocsin a testhossza felével

túlnyúló ágyúcső meredezett. A felső padkaként ismert kéttonnányi, rézsútos elülső páncéllemezeiről minden lepattant. A vastagsága 14 és fél cm-nek felelt meg, jócskán maga mögé utasítva ezzel a 75 mm-es ágyúval felszerelt M4A1 Sherman alig 9 cm-es elülső páncéllemezt.³

A Párduc horkantott egyet.

Lánckerekek csattogtak, acél lánctalpak csörömpöltek, és mindkét oldalon tizenhat egymásba kapcsolódó kerék forgott. Amikor a masina előregördült, láthatóvá vált Gustav, aki az oldalán egy kalapáccsal és szerszámokkal hevert az úton.

A kis rádiós felült, és köhögött a portól, amelyet a tank rúgott hátra az arcába. Normális körülmények között egy-egy útszakasz megtétele után a vezető feladata lett volna meghúzni és kicserélni a lánctalpat összetartó tűgörgős csapágyakat. Ma, büntetésből, Gustavnak kellett megcsinálnia. Olajos volt a keze, és véreztek a bütykei, miközben egy rongyba törölgette a szerszámokat.

A Párduc előtt a parancsnok egy pajta felé irányította a vezetőt, hogy ott töltsék az éjszakát. A 2. század tartalékban volt; a tizenkét Párduca Merlben szétszórva állomásozott, és ki-ki oda rejtette a masinákat, ahová tudta. A tank leállítása után a parancsnok Gustavhoz lépett.

Rolf Millitzer törzsörmeister magas, szikár férfi volt. A csúcsos fekete sapkája ellenzője alól hosszúkás, a parancsnoki pozícióval járó feszültségtől barázdált arc tekintett a világra. A háború következtében jóval öregebbnek látszott a huszonhat événél.

Rolf leguggolt, hogy egy szinten legyen Gustavval, sötét szemének tekintete Gustav iménti balesete ellenére barátságos volt. Akadtak annál komolyabb gondok is. Aznap, a kora regge-

³ A páncéllemez vastagságát növelte, ha rézsútosan helyezték el. A Párduc felső padkája például alig 8 cm vastag volt, ha függőlegesen állították, de 55 fokban megdöntve ez 14 és fél cm-es vastagságnak felelt meg. Ebben a könyvben a szerző az egyes páncéllemezek rézsútosan értendő vastagságát adja meg.

li órákban három testvérszázaduk kelt át a határon Franciaországba, majd belefutottak az amerikaiak vonalaiba. Azóta nem adtak életjelt magukról. A csend csakis egyvalamit jelenthetett: az amerikaiak Luxemburg küszöbén állnak, és pontosan felénk közelednek.

– Megmondtam nekik, hogy kibonthatják a tartalék fejadagokat, szóval le fognak szállni rólad – közölte Rolf, a legénység többi tagjára utalva.

Minden harcokszíznál volt egy kenhető sertéspástétomból, kétszersültből és egy doboz Scho-Ka-Kolából – koffeinnel dúsított csokoládéból – álló fejadag, amelyet csak szükséghelyzetben volt szabad kibontani.

Gustav megkönnyebbült, és szabadkozott a történetek miatt.

– Legyél óvatosabb – mondta Rolf. – Nem kell már túlságosan igyekezni. Most már az a fő, hogy maradj életben.

Rolf távozott, otthagya a meghökkent Gustavot.

Ők német katonák, ütközet előtt, egy háború elvesztésének küszöbén, és Rolf máris arra ösztökéli, hogy a túlélésre gondoljon?

Maga Gustav nem táplált semmiféle illúziót – a győzelem lehetetlen volt. Tudta ezt azon az őszi napon, 1943-ban, amikor az anyja a vasútállomásra vitte, hogy bevonuljon.

A Hatodik hadsereg megsemmisült Sztálingrádnál, az Afrika-korps megadta magát Tunéziában, és Németország háborúzott az egész világ ellen. Semmiképp nem győzhetett.

De mi van a „kötelességgel”?

Miközben visszavitte a szerszámokat a tankhoz, Gustav egyre csak Rolf figyelmeztetésére gondolt.

Most már az a fő, hogy maradj életben.

Miféle szavak ezek egy harcedzett veterán szájából?